

Sygn. akt I C 451/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 marca 2016

Sąd Okręgowy w Przemyślu I Wydział Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Jacek Saramaga

Protokolant: st. sekretarz sądowy Joanna Żygała

po rozpoznaniu w dniu 3 marca 2016 w Przemyślu na rozprawie

sprawy z powództwa D. A., T. A., S. A.

przeciwko (...) SA w W.

o zapłatę

I. **zasądza** od pozwanego (...) S.A. w W. na rzecz powoda D. A. kwotę 72.500 (siedemdziesiąt dwa tysiące pięćset) złotych z ustawowymi odsetkami od dnia 19 lipca 2013 r.;

II. **zasądza** od pozwanego (...) S.A. w W. na rzecz powoda T. A. kwotę 72.500 (siedemdziesiąt dwa tysiące pięćset) złotych z ustawowymi odsetkami od dnia 19 lipca 2013 r.;

III. **zasądza** od pozwanego (...) S.A. w W. na rzecz powódki S. A. kwotę 72.500 (siedemdziesiąt dwa tysiące pięćset) złotych z ustawowymi odsetkami od dnia 19 lipca 2013 r.;

IV. w pozostałym zakresie powództwa **oddala**,

V. **zasądza** od pozwanego (...) S.A. w W. na rzecz powoda D. A. kwotę 3.617 (trzy tysiące sześćset siedemnaście) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu ,

VI. **zasądza** od pozwanego (...) S.A. w W. na rzecz powoda T. A. kwotę 3.617 (trzy tysiące sześćset siedemnaście) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu ,

VII. **zasądza** od pozwanego (...) S.A. w W. na rzecz powoda S. A. kwotę 3.617 (trzy tysiące sześćset siedemnaście) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu ,

VIII. **nakazuje** ściągnąć od pozwanego (...) S.A. w W. na rzecz Skarbu Państwa Sądu Okręgowego w Przemyślu kwotę 12.436,48 (dwanaście tysięcy czterysta trzydzieści sześć 48/100) złotych tytułem opłaty sądowej od uwzględnionej części powództw oraz wydatków, od których powodowie byli zwolnieni.

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 3 marca 2016 r.

Powodowie S. A., D. A. i T. A. domagali się zasądzenia od pozwanego (...) S.A. w W. tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę po śmierci brata P. A. kwot po 92.500 zł z ustawowymi odsetkami od 19 lipca 2013 r. do dnia zapłaty oraz zasądzenia na ich rzecz kosztów procesu.

Uzasadniając swoje żądanie powodowi wskazali, że ich brat P. poniósł śmierć w dniu 14.05.2013 r. w miejscowości L. woj. (...) w wypadku drogowym. Wobec sprawcy wypadku toczyło się postępowanie karne, które zostało zakończone

wyrokiem skazującym Sądu Rejonowego w Jarosławiu VII Zamiejscowy Wydział Karny z siedzibą w L. z dnia 24 października 2013r., sygn. akt VII K 602/12. Sprawca wypadku J. M. posiadał obowiązkowe ubezpieczenie od odpowiedzialności cywilnej w pozwanym Zakładzie.

Powodowie zgłosili pozwanemu szkodę w dniu 18.06.2013 r. Pozwany Zakład (...) przejął odpowiedzialność z tytułu obowiązkowego ubezpieczenia OC za sprawcę szkody i przyznał w toku postępowania likwidacyjnego na rzecz każdego z powodów kwotę po 15.000 zł tytułem zadośćuczynienia, pomniejszając ją o przyjęte przyczynienie na poziomie 50 % i wypłacił każdemu z powodów po 7.500 zł.

Powodowie nie zgodzili się z tym, że małoletni P. A. przyczynił się do powstania szkody, wskazując że gdyby sprawca wypadku nie przekroczył prędkości administracyjnej 50 km/h, a nawet gdyby poruszał się z prędkością 80 km/h wypadku także by nie doszło, gdyż kierowca zdążyłby zatrzymać pojazd. Powodowie powołali się na opinie biegłych do spraw rekonstrukcji wypadków drogowych wydanych w sprawie karnej.

Uzasadniając wysokość żądanego zadośćuczynienia powodowie wskazali, że zmarły małoletni P. A. był ich bratem, z którym byli bardzo emocjonalnie związani i łączyły ich z nim silne więzi emocjonalne. Wspólnie wychowywali się w domu rodziców, spędzali razem czas na zabawach, grach, spacerach. Śmierć brata wywołała u powodów poczucie ogromnej straty, zostali pozbawieni beztróskiego dzieciństwa, a smutek i żal po jego śmierci towarzyszy powodom w codziennym życiu do chwili obecnej.

W odpowiedzi na pozew pozwany (...) S.A. w W. wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie od powodów na rzecz pozwanego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwany podniósł, że w toku postępowania likwidacyjnego dokonał wypłaty stosownych zadośćuczynień na rzecz powodów, które są adekwatne do stopnia doznanych przez nich cierpień i krzywd. Pozwany podniósł, że powodowie po śmierci brata mogli liczyć na wsparcie rodziny, nie korzystali z pomocy specjalistów – psychologa, czy psychiatry, nie podejmowali żadnej terapii.

Pozwany stanął również na stanowisku, że w przypadku uwzględnienia roszczeń powodów, odsetki od zasądzonych kwoty powinny zostać przyznane dopiero od daty wyrokowania, gdyż dopiero materiał dowodowy zgromadzony w niniejszym postępowaniu może posłużyć za podstawę uznania roszczenia powoda i powódki za uzasadnione. Wymagalność tego świadczenia powstanie więc dopiero w dniu wyrokowania.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 14 maja 2013 r. w miejscowości L. woj. (...) doszło do wypadku drogowego, w wyniku którego śmierć poniósł P. A., syn powodów. Około godz. 19 J. M. kierując samochodem osobowym N. (...) przejeżdżał przez wieś L. w terenie zabudowanym z prędkością nie mniejszą niż 115 km/h. Zbliżał się do skrzyżowania z drogą powiatową, oznakowaną pionowym znakiem informacyjnym "przejście dla pieszych" wraz z tabliczką T-27 oznaczającą, że przejście jest szczególnie uczęszczane przez dzieci. W okolicy skrzyżowania znajdowały się zabudowania prywatne oraz kościół.

W tym czasie drogą publiczną - ul. (...) zbliżali się do skrzyżowania rowerzyści – powód E. A. i jego ośmioletni syn P. A.. P. A. był dzieckiem upośledzonym umysłowo w stopniu umiarkowanym, potrafił i lubił jeździć na rowerze, wiedział, że na drodze trzeba uważać, powodowie uczyli go bowiem zasad bezpieczeństwa na drodze, nie znał jednak obowiązujących przepisów ruchu drogowego i nie był tak rezolutny jak inne dzieci w jego wieku. P. A. jechał jako pierwszy, pomimo nawoływań ojca, który chciał go zatrzymać „uciekł ojcu”, nie zatrzymał się przed skrzyżowaniem, nie ustąpił pierwszeństwa samochodowi nadjeżdżającemu drogą z pierwszeństwem przejazdu i wjechał na drogę główną. Prędkość z jaką poruszał się J. M. uniemożliwiła mu podjęcie skutecznych manewrów obronnych. Przystąpił do hamowania z prędkości ok. 115 km/h, skręcił kierownicą w lewo by uniknąć zderzenia z nadjeżdżającym z prawej strony rowerem. Wskutek gwałtownego hamowania i skrętu kierownicy, koła samochodu zostały zablokowane bo pojazd nie posiadał systemu (...). Samochód został wprowadzony w boczny poślizg, a J. M. zaciągnął hamulec

awaryjny, co spowodowało zablokowanie tylnych kół i przyczyniało się do jeszcze bardziej wzmożonego bocznego znoszenia i całkowitej utraty panowania nad pojazdem.

P. A. został uderzony prawymi tylnymi drzwiami N. w obrębie skrzyżowania na lewym pasie ruchu N. – bliżej osi jezdni. Wskutek uderzenia doznał licznych wielonarządowych obrażeń – stłuczenia i rozplątowania płuc, stłuczenia serca, naderwania otrzewnej, złamania obydwu obojczyków i kończyn, złamania żeber po stronie lewej i kości łonowej lewej. P. A. pomimo podjętej reanimacji, zmarł w szpitalu na skutek stłuczenia mózgu między mostem a rdzeniem przedłużonym.

Pokrzywdzony P. A. nie ustąpił pierwszeństwa pojazdowi poruszającemu się drogą główną, gdyby jednak kierujący pojazdem jechał z prędkością 50 km/h administracyjnie dopuszczalną w terenie zabudowanym, do wypadku by nie doszło, J. M. zatrzymałby bowiem pojazd przed rowerzystą.

dowód: opinia nr (...) z dnia 12.07.2013 r. Biura (...) w L. sporządzona przez biegłego z zakresu rekonstrukcji wypadków drogowych P. K. na zlecenie Prokuratury Rejonowej w Lubaczowie w sprawie 2 Ds. 423/13/SP(c) – k. 29-43;

Prawomocnym wyrokiem z dnia 24 października 2013 roku, sygn. akt VII K 602/12, Sąd Rejonowy w Jarosławiu VII Zamiejscowy Wydział Karny z siedzibą w L. uznał oskarżonego J. M. za winnego tego, że w dniu 14 maja 2013 roku w L. woj. (...) umyślnie naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu lądowym w ten sposób, że jadąc samochodem osobowym marki N. z prędkością większą od administracyjnie dopuszczalnej o 65 km/h nie zachował należytej ostrożności i doprowadził do potrącenia małoletniego rowerzysty P. A., który wyjechał na drogę z pierwszeństwem z drogi podporządkowanej nie ustępując pierwszeństwa nadjeżdżającemu samochodowi N. o nr rej. (...), w wyniku czego nieumyślnie spowodował wypadek w wyniku którego, wskutek masywnego urazu wielonarządowego z decydującym o bezpośredniej przyczynie zgonu stłuczeniem mózgu między mostem a rdzeniem przedłużonym, poniósł śmierć pokrzywdzony P. A., tj. przestępstwa z art. 177 § 2 kk i za to na podstawie art. 177 § 2 kk skazał go na karę dwóch lat pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby czterech lat.

dowód: wyrok Sądu Rejonowego w Jarosławiu VII Zamiejscowy Wydział Karny z siedzibą w L. z dnia 24.10.2013 r. – k. 25-28;

P. A. w chwili śmierci miał 8 lat i był najmłodszym synem powodów. Uczęszczał do klasy „o”. Od pierwszego roku życia był on zakwalifikowany do osób niepełnosprawnych z powodu upośledzenia umysłowego i wymagał pomocy innych osób w procesie leczenia, rehabilitacji i edukacji w sposób przewyższający wsparcie potrzebne innym osobom w jego wieku. Był samodzielny w codziennych czynnościach, sam się mył, czesał, ubierał i spożywał posiłki, miał jednak trudności z rozumowaniem i zapamiętywaniem oraz mówił niewyraźnie, co utrudniało mu edukację szkolną. Od lutego 2012 r. był objęty pomocą psychologiczną – pedagogiczną Poradni (...)w L. z powodu trudności edukacyjnych. Był bardzo związany emocjonalnie z matką, która dbała o jego leczenie i proces wychowawczy. Na badania zawsze przyjeżdżał z matką, która utrzymywał regularny kontakt ze szkołą syna i korzystała z konsultacji stanu zdrowia dziecka u lekarza neurologa. Z powodu zaburzonego rozwoju intelektualnego i braku gotowości szkolnej P. A. był odroczonej w rozpoczęciu nauki w pierwszej klasie. We wrześniu 2013 r. miał rozpocząć naukę w szkole podstawowej.

W kwietniu 2013 r. chłopiec był poddany kompleksowej diagnozie psychologicznej, pedagogicznej, logopedycznej i lekarskiej w celu zgromadzenia dokumentacji koniecznej do wydania orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego na pierwszym etapie edukacyjnym. W dniu 30 kwietnia 2013 r. wszczęto postępowanie wymagane do wydania orzeczenia. W dniu 10 maja 2013 r. odbyło się posiedzenie zespołu orzekającego, na którym zespół przychylił się do wniosku rodziców i orzekł potrzebę kształcenia specjalnego P. A.. Z powodu śmierci dziecka procedurę wstrzymano i orzeczenie nie zostało wydane.

W prognozie psychologicznej P. A. stwierdzono upośledzenie umysłowe w stopniu umiarkowanym. W sferze emocjonalnej chłopiec osiągnął niepełną dojrzałość, na trudności reagował wycofaniem i płaczem. Był dzieckiem wymagającym specjalnej troski i tę troskę, miłość i opiekę rodzice zapewniali mu w takim zakresie w jakim

potrzebował. Powodowie – rodzice P. A. korzystali z dostępnej pomocy placówek oświatowych, lekarskich i pomocy społecznej dla syna.

Ze swoimi bliskimi P. A. łączyły silne więzi emocjonalne. Był dzieckiem pogodnym, obdarzał wszystkich swoim entuzjazmem. Powodowie byli dumni z syna.

dowód: opinia Nr (...) Poradni (...) w L. z dnia 13.12.2013 r. – k. 66; zeznania przedstawicieli ustawowych powodów M. A. i E. A. – k. 177⁽⁽¹⁾⁾;

Powódka S. A. w chwili śmierci brata liczyła 13 lat, o wypadku dowiedziała się od rodziców. Była ze zmarłym mocno związana – wozila go do przedszkola, ubierała, pilnowała, karmiła, pomagała matce w opiece nad młodszym niepełnosprawnym bratem.

S. A. głęboko przeżyła śmierć młodszego brata. Do chwili obecnej nie chce o nim rozmawiać, często chodzi na cmentarz na grób brata, nosi kwiaty, zapala znicze.

Śmierć P. wywołała u powódki bardzo silne negatywne emocje. Odczuwała smutek, pustkę egzystencjalną, opuszczenie przez ukochaną osobę. Okres żałoby przechodziła przez około rok – ubierała się na czarno, nie uczestniczyła z imprezach, często płakała. Nie mogła liczyć na pomoc rodziców i ich pocieszenie, gdyż sami głęboko przeżywali śmierć syna i nie mogli pogodzić się z jego stratą.

Obecnie chciałaby, żeby brat wrócił i wszystko było „normalnie”. Biegła sądowa z zakresu psychologii Ż. K. stwierdziła w pisemnej opinii, że przeżywane przez powódkę cierpienie z powodu śmierci brata jest na tyle intensywne, że powoduje chwilami rozstrojenie psychiczne i potrzebuje ona spokoju. Przeszła przez wszystkie etapy żałoby, stała się przeczulona na czyjeś cierpienie, nie lubi poruszać tematu śmierci, chorób, szpitali. Dominuje u niej powaga w zachowaniu, bardziej ostrożnie podchodzi do życia.

Już sama wiadomość o śmierci brata spowodowała, że powódka wpadła w silne przygnębienie. Potrzebowała wiele czasu na zaadoptowanie się do nowej sytuacji. Nadmiernie przejmując się nawet małymi problemami, płacze na wspomnienie o bracie lub kiedy ktoś rozmawia o wypadku.

W życiu codziennym doszło u powódki do zmiany w płaszczyźnie emocjonalnej. Nie chciała martwić rodziców i zaczęła sama sobie radzić ze swoimi problemami, nie chce mówić o wszystkim. Odczuwa nieustanną tęsknotę za bratem, przez co nie może powrócić do równowagi emocjonalnej po jego stracie.

Aktualnie koncentruje się na ważnych zadaniach w swoim życiu. Chciałaby wrócić do czasów kiedy brat żył, gdyż rodzina była wówczas w komplecie, a teraz odczuwa wielką pustkę.

Po śmierci brata powódka była emocjonalnie bardzo rozbita, stała się bardziej nerwowa, nadmiernie zamartwia się. Jej relacje w rówieśnikami w okresie żałoby były rzadsze. Nie korzystała z pomocy psychologa, nie leczyła się psychiatrycznie, nie przyjmowała leków poprawiających stan emocjonalny, nie wymagała oddziaływań terapeutycznych.

Powód D. A. w chwili śmierci brata liczył 11 lat. On również był bardzo mocno z nim związany – razem bawili się, spędzali wolny czas. Czasami powód na rowerze odwoził P. do szkoły, pomagał bratu w codziennych czynnościach, z którymi ten nie zawsze sobie radził. Do chwili obecnej co kilka tygodni jeździ na grób brata. Brakuje mu brata na co dzień.

Powód jest osobą z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym, która bardzo przywiązuje się uczuciowo do innych ludzi. Nie rozumie złożonych zjawisk społecznych, w sposób prosty odbiera rzeczywistość. Wrażliwość powoduje, że początkowa reakcja na negatywną informację jest bardzo silna, wręcz histeryczna. Obserwuje się u niego tęsknotę za bratem, wspomina go, gdy nie ma do kogo zwrócić się z problemami. Dodatkowo rodzina nie pozwala mu w sposób naturalny i płynny pogodzić się ze stratą, podczas uroczystości rodzinnych pojawia się płacz ze strony

matki i babci za zmarłym bratem. Powód jest stale obserwatorem przeżywanej żałoby rodziny i w jego świadomości tęsknota za bratem wciąż się utrwała.

Powód przez cały czas myśli i zmarłym bracie, odczuwa jego brak, pogorszył się jego dobrostan psychiczny, co jednak trwale nie zaburzyło jego codziennego funkcjonowania. Obecny stan psychiczny powoda jest wyrównany, ale nadal odczuwa brak brata, bywa niespokojny i impulsywny. Powód nie korzystał z pomocy psychologicznej oraz innych form terapii lub leczenia psychiatrycznego. Sam przeszedł okres żałoby.

Powód T. A. w dacie śmierci brata miał 6 lat. Wcześniej spędzał z P. dużo czasu, bawili się, mieli ulubione zabawy: gra w piłkę, skakanie na skakance. Razem zajmowali jeden pokój, wspólne zabawki.

Obecnie powodowi jest smutno w powodu braku brata, bawi się jego zabawkami, często chodzi z matką na cmentarz na grób P..

Powód nie końca zrozumiał czym jest śmierć brata z uwagi na swój wiek. Przez kilka tygodni odczuwał smutek i żal, jednak śmierć brata nie wywołała w nim zmian emocjonalnych. Jest pogodny. Najtrudniejszym momentem dla powoda był dzień pogrzebu, gdyż widok trumny i smutnych członków rodziny wywołał u niego silne wzruszenie i płacz. Negatywnym przeżyciem są również święta, kiedy to cała rodzina rozpamiętuje śmierć P..

Okres żałoby powód przeszedł w sposób nie wywołujący zmian psychicznych. Funkcjonowanie codzienne powoda nie uległo dezorganizacji. Psychicznie rozwija się prawidłowo, w szkole dobrze sobie radzi. Brakuje mu brata, gdy chciałby się z kimś pobawić. Nie występują u niego zaburzenia emocjonalne, ani zaburzenia zachowania, które świadczyłyby o przeżywaniu utraty brata. Nie korzystał z pomocy psychologicznej, ani leczenia psychiatrycznego

W domu powodów znajdują się zdjęcia syna i pamiątki po zmarłym. Ich matka nadal trzyma jego ubrania.

Wyrokiem z dnia 26 listopada 2014 r. Sąd Okręgowy w Przemyślu sygn.. I C 297/14 zasądził od pozwanego na rzecz rodziców powodów – M. i E. A. kwoty po 85.000 zł tytułem zadośćuczynienia po śmierci syna P. A.. Sąd Okręgowy w uzasadnieniu tego wyroku uznał, że można przypisać poszkodowanemu małoletniemu P. A. przyczynienia się do powstania szkody.

Apelacja pozwanego od tego wyroku została oddalona wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z dnia 18 czerwca 2015 r. sygn. I ACa 94/15.

dowód: pisemne opinie biegłej sądowej z zakresu psychologii mgr Ż. K. – k. 121 – 146, zeznania przedstawicieli ustawowych powodów M. A. i E. A. – k. 177¹; wyrok SO w Przemyślu z uzasadnieniem – 44-64, wyrok SA w Rzeszowie – k. 65;

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie na podstawie powołanych powyżej dowodów, które nie budziły wątpliwości stron postępowania ani Sądu.

Wyżej powołane dokumenty urzędowe sporządzone zostały w przepisanej formie przez powołane do tego organy w zakresie ich działania. Dokumenty urzędowe, zostały sporządzone przez osoby kompetentne w zakresie ich urzędowych obowiązków, a ich autentyczność nie była kwestionowana przez żadną ze stron. Podobnie żadna ze stron nie zaprzeczyła prawdziwości dokumentów prywatnych i pochodzenia zawartych w nich oświadczeń.

Wiarygodność tych dokumentów nie budziła wątpliwości Sądu, stąd uznane zostały za w całości polegające na prawdzie, odnośnie dokumentów urzędowych - w zakresie tego, co zostało w nich urzędowo zaświadczone (art. 244 § 1 k.p.c.), a odnośnie dokumentów prywatnych - w zakresie faktu złożenia oświadczeń zawartych w dokumentach przez osoby je podpisujące (art. 245 k.p.c.).

Opinie psychologiczne biegłej sądowej psychologa klinicznego mgr Ż. K. uznał Sąd za rzetelne i wiarygodne. Opinie te sporządzone zostały w oparciu o analizę akt sprawy oraz badania psychologiczne powodów i odpowiadają szczegółowo

na postawione przez Sąd pytania. Nie były one również kwestionowane przez żadną ze stron, skoro żadna nie wносиła do nich zastrzeżeń ani nie wносиła o przeprowadzenie dowodu z kolejnej opinii sporządzonej przez innego psychologa. W konsekwencji Sąd nie znalazł podstaw by odmówić im waloru wiarygodności.

Za wiarygodne uznał Sąd również zeznania przedstawicieli ustawowych małoletnich powodów: M. i E. A., którzy w sposób szczery, wiarygodny i spójny opisali życie rodziny i relacje powodów ze zmarłym oraz konsekwencje związane z następstwami wypadku dla zdrowia i dalszego życia powodów.

Sąd zważył, co następuje:

Bezsporną w sprawie pozostawała kwestia odpowiedzialności pozwanego za szkodę. Pozwany nie podnosił również zarzutu przyczynienia się zmarłego do powstania szkody. Sporną była jedynie wysokość dochodzonych przez powodów roszczeń.

Wskazać należy, iż zasady odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń określa art. 34 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych z dnia 22.05.2003 r. (Dz. U. 2003 Nr 124, poz. 1152 ze zm.), przyjmując ogólną regułę, że z ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych przysługuje odszkodowanie, jeżeli posiadacz lub kierujący pojazdem mechanicznym są obowiązani do odszkodowania za wyrządzoną w związku z ruchem tego pojazdu szkodę, której następstwem jest śmierć, uszkodzenie ciała, rozstrój zdrowia bądź też utrata, zniszczenie lub uszkodzenie mienia.

Aby zmniejszyć ryzyko niewypłacalności sprawców szkód związanych z ruchem pojazdów mechanicznych ustawodawca wprowadził przy tym obowiązek zawarcia umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych, przerzucając tym samym obowiązek naprawienia szkody, za którą odpowiedzialny jest posiadacz pojazdu mechanicznego przez niewątpliwie silniejszego ekonomicznie ubezpieczyciela.

W konsekwencji, ubezpieczeniem odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych jest objęta odpowiedzialność cywilna każdej osoby, która kierując pojazdem mechanicznym w okresie trwania odpowiedzialności ubezpieczeniowej, wyrządziła szkodę w związku z ruchem tego pojazdu. Odpowiedzialność ta jest pochodną odpowiedzialności sprawcy szkody.

Ponadto, zgodnie z art. 19 ust. 1 zd. 1 w/w ustawy poszkodowany w związku ze zdarzeniem objętym umową ubezpieczenia obowiązkowego odpowiedzialności cywilnej może dochodzić roszczeń bezpośrednio od zakładu ubezpieczeń.

Ponieważ w przedmiotowej sprawie właściciel samochodu osobowego marki N. o nr rej. (...), posiadał na przedmiotowy pojazd aktualną, zawartą z pozwanym towarzystwem ubezpieczeń, umowę obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej pojazdów mechanicznych, strona pozwana posiada legitymację bierną w niniejszym procesie i ponosi odpowiedzialność za krzywdę i szkodę wyrządzoną powodom wskutek zaistniałego wypadku.

Roszczenie powodów uznał Sąd za uzasadnione co do zasady, jednak zawyżone co do wysokości.

Podstawą dochodzonego przez powodów zadośćuczynienia za krzywdę jakiej doznali oni po śmierci brata P. A. jest przepis art. 446 § 4 k.c., stosownie do którego jeżeli wskutek uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia nastąpiła śmierć poszkodowanego, sąd może przyznać najbliższym członkom rodziny zmarłego odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę.

Zakresem zadośćuczynienia na podstawie art. 446 § 4 k.c. objęty jest uszczerbek niemajątkowy doznany przez najbliższych członków rodziny zmarłego, w następstwie jego śmierci. Przewidziana w tym przepisie krzywda, za którą sąd może przyznać najbliższym członkom rodziny zmarłego odpowiednią kwotę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego, obejmuje zarówno cierpienia fizyczne jak i cierpienia moralne.

Wskazać należy także, iż przepisy kodeksu nie zawierają żadnych kryteriów, jakie należy uwzględnić przy ustalaniu wysokości zadośćuczynienia pieniężnego, wypracowała je natomiast judykatura Sądu Najwyższego w stosunku do art. 445 § 1 k.c. i które w tym przypadku w ocenie Sądu Okręgowego należy stosować w drodze analogii. W wyroku z dnia 20 kwietnia 2006 r. (sygn. akt IV CSK 99/05) Sąd Najwyższy wyjaśnił, iż na podstawie art. 445 § 1 k.c. w razie uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia Sąd może przyznać poszkodowanemu odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę. Ze względu jednak na niewymierność krzywdy, określenie w konkretnym wypadku odpowiedniej sumy pozostawione zostało sądowi orzekającemu.

Co prawda pojęcie „sumy odpowiedniej” użyte w art. 446 § 4 k.c. ma charakter nieookreślony, niemniej jednak zadośćuczynienie ma mieć przede wszystkim charakter kompensacyjny, w związku z czym nie może stanowić zapłaty symbolicznej lecz musi przedstawiać jakąś ekonomicznie odczuwalną wartość. Powinno być stosowne do doznanej krzywdy oraz uwzględniać wszystkie zachodzące okoliczności, w szczególności winny być wzięte pod uwagę takie okoliczności, jak rodzaj naruszonego dobra, długotrwałość i nasilenie cierpień, wiek członków rodziny zmarłego, intensywność ujemnych doznań psychicznych, trwale następstwa zdarzenia i rokowania na przyszłość. Zadośćuczynienie nie może stanowić zapłaty symbolicznej, lecz również niewspółmiernej.

Wysokość zadośćuczynienia nie może być także nadmierna w stosunku do doznanej krzywdy. Musi być odpowiednia w tym znaczeniu, że powinna być, przy uwzględnieniu krzywdy poszkodowanego, utrzymana w rozsądnych granicach, odpowiadających aktualnym warunkom i przeciętnej stopie życiowej społeczeństwa (wyrok SN z dnia 28 września 2001 r., III CKN 427/00, LEX 52766).

Zadośćuczynienie nie jest karą, lecz sposobem naprawienia krzywdy. Chodzi tu o krzywdę ujmowaną jako cierpienie fizyczne, a więc ból i inne dolegliwości oraz cierpienia psychiczne (...). Celem zadośćuczynienia jest przede wszystkim złagodzenie tych cierpień. Winno ono mieć charakter całościowy i obejmować wszystkie cierpienia fizyczne i psychiczne, zarówno już doznane, jak i te, które zapewne wystąpią w przyszłości (a więc prognozy na przyszłość). Przy ocenie więc "odpowiedniej sumy" należy brać pod uwagę wszystkie okoliczności danego wypadku, mające wpływ na rozmiar doznanej krzywdy (wyrok SN z dnia 3 lutego 2000 r., I CKN 969/98, LEX nr 50824).

Odpowiedniość kwoty zadośćuczynienia, o której stanowi art. 445 § 1 k.c. (i w drodze analogi art. 446 § 4 k.c.), ma służyć złagodzeniu doznanej krzywdy, a jednocześnie nie być źródłem wzbogacenia (wyrok SN z dnia 9 lutego 2000 r., III CKN 582/98, LEX 52776).

Ustalając wysokość zadośćuczynienia w niniejszej sprawie Sąd uznał za adekwatną dla każdego z powodów kwotę po 80.000 zł, przy czym mając na uwadze, że ubezpieczyciel wypłacił każdemu z powodów kwotę po 7.500 zł, Sąd zasądził na ich rzecz różnicę, tj. kwoty po 72.500 zł.

Ustalając wysokość kwoty zadośćuczynienia Sąd miał na uwadze, że P. A. w chwili śmierci miał jedynie 8 lat, uczęszczał do klasy „0”, był dzieckiem pogodnym, obdarzał wszystkich swoim entuzjazmem. Wszyscy powodowie byli bardzo związani emocjonalnie z bratem, tym bardziej, że wymagał jako dziecko upośledzone umysłowo w stopniu umiarkowanym wymagał o wiele więcej troski i opieki niż pozostali.

Cała czwórka rodzeństwa była ze sobą silnie emocjonalnie związana. S. A. opiekowała się bratem, karmiła, pomagała wiele matce, odprowadzała brata do szkoły, bawiła się z nim. Podobnie D. A. – czas spędzany razem ze zmarłym bratem na wspólnych zabawach i opiece nad nim był dla niego bardzo cenny. Z kolei T. A. dzielił ze zmarłym jeden pokój, mieli wspólne zabawki i ulubione zabawy.

Niespodziewana śmierć syna była dla powodów szokiem. Mocno ją przeżyli, szczególnie z uwagi na fakt, że rodzice pogrążenie w swojej żałobie nie stanowili dla nich dostatecznego wsparcia i sami musieli radzić sobie z emocjami pomimo dziecięcego wieku. Do chwili obecnej powodowie często odwiedzają grób brata, przy okazji świąt zmarły jest wspominany co powoduje negatywne emocje.

Odnosząc się do zarzutów pozwanego dotyczących tego, że powód nie korzystał z pomocy psychologicznej, czy też psychiatrycznej, wskazać należy, że w sytuacji, gdy powodowie dochodzili zadośćuczynienia za krzywdę spowodowaną śmiercią osoby najbliższej, tym samym w ocenie Sądu dla oceny wysokości ich roszczeń nie ma doniosłego znaczenia okoliczność, że po śmierci brata nie korzystali z pomocy psychologa czy psychiatry i że żałoba miała typowy przebieg. Gdyby śmierć brata wywołała tak daleko idące skutki to podlegałyby naprawieniu na podstawie art. 446 § 3 k.c.

Biorąc powyższe pod uwagę, Sąd uznał, że kwoty po 80.000 zł tytułem zadośćuczynienia za krzywdy powodów spowodowane śmiercią brata są kwotami adekwatnymi do rozmiaru doznanego przez nich bólu i cierpienia. Zasądzone kwoty należało jednak pomniejszyć o kwoty po 7.500 zł, przyznane już powodom przez pozwanego z tytułu zadośćuczynienia po śmierci dziecka.

Takie rozstrzygnięcie Sądu znalazło oparcie w powołanym orzecznictwie Sądu Najwyższego, stosownie do którego przy ocenie wysokości zadośćuczynienia za krzywdę należy uwzględnić przede wszystkim nasilenie i długotrwałość cierpień, trwałość następstw zdarzenia oraz jego konsekwencje w życiu osobistym i społecznym.

Biorąc powyższe pod uwagę, uwzględniając wypłacone już powodom przez pozwanego tytułem zadośćuczynienia kwoty, Sąd na zasadzie art. 446 § 4 k.c. zasądził od pozwanego (...) S.A. w W. na rzecz powodów S. A., D. A. i T. A. kwoty po 72.500 złotych z ustawowymi odsetkami od dnia 19 lipca 2013 r.

Orzeczenie o odsetkach znajduje uzasadnienie w treści art. 481 § 1 k.c. w zw. z art. 817 k.c., stosownie do której odsetki od świadczenia o charakterze pieniężnym należą się wierzycielowi od chwili, gdy dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia.

Z charakteru świadczenia w postaci zadośćuczynienia, którego wysokość zależna jest od oceny rozmiaru doznanej krzywdy, ze swej istoty trudno wymiernej i zależnej od szeregu okoliczności związanych z następstwami uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia wynika, że obowiązek jego niezwłocznego spełnienia powstaje po wezwaniu dłużnika i że od tego momentu należą się odsetki za opóźnienie (wyrok SN z dnia 18.09.1970 r. II PR 257/70, OSNCP 1971 Nr 6 poz. 103).

Stosownie natomiast do treści art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz. U. 2003 Nr 124, poz. 1152 ze zm.) zakład ubezpieczeń wypłaca odszkodowanie w terminie 30 dni licząc od dnia złożenia przez poszkodowanego lub uprawnionego zawiadomienia o szkodzie.

W przedmiotowej sprawie powodowie zgłosili pozwanemu szkodę pismem z dnia 18 czerwca 2013 r., zaś strona pozwana w toku postępowania likwidacyjnego decyzjami z dnia 27 czerwca 2013 r. i z dnia 14 stycznia 2014 r. przyznała powodom należne jej zdaniem świadczenia.

Skoro jednak powodom należało wypłacić zadośćuczynienie w wyższej kwocie, a powodowie wnieśli o zasądzenie na ich rzecz ustawowych odsetek od zasądzonych kwot od dnia 19 lipca 2013 r., zgodnie z żądaniem powodów uznać należy, że pozwany opóźniał się ze spełnieniem świadczenia od tego dnia, co uzasadniało przyznanie odsetek od zasądzonej na rzecz powodów kwoty od dnia 19 lipca 2013 r.

W ocenie natomiast Sądu żądane przez powodów kwoty po 100.000 zł tytułem zadośćuczynienia po śmierci brata są nadmierne i ich zasądzenie stanowiłoby pokrzywdzenie strony pozwanej.

Mając powyższe na uwadze należało w tym zakresie ponad zasądzoną kwotę 72.500 zł powództwa oddalić jako wygórowane w oparciu o treść art. 446 § 4 k.c., o czym orzeczono w punkcie IV wyroku.

O kosztach procesu Sąd orzekł na zasadzie art. 100 zd. 2 k.p.c. albowiem określenie wysokości należnych powodom sum tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę, tj. w odniesieniu do zasadniczej części żądania należało do oceny

Sądu. Powodowie wygrali sprawę co do zasady, a co za tym idzie istnieją podstawy do obciążenia kosztami procesu stroną pozwaną.

W tych okolicznościach na zasadzie art. 100 zd. 2 k.p.c. w zw. z § 6 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (t.j. Dz. U. 2013, poz. 461), Sąd zasądził od pozwanego (...) S.A. w W. na rzecz powodów kwoty po 3.617 złotych tytułem zwrotu kosztów procesu

O nieuiszczonych kosztach sądowych, Sąd orzekł na zasadzie art. 100 zd. 2 k.p.c. w zw. z art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (t.j. Dz. U. 2014, poz. 1025), nakazując ściągnąć od pozwanego (...) S.A. w W. na rzecz Skarbu Państwa Sądu Okręgowego w Przemyślu kwotę 12.436,48 złotych tytułem brakującej opłaty od pozwów w zakresie uwzględnionych powództw oraz brakującej zaliczki na opinię biegłego psychologa, od uiszczenia których powodowie zostali zwolnieni.